

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

17 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Prisacari Lilia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în cauza penală în privința lui,

Bucila Ghenrih xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 15.02.2021 – 16.12.2021;

Instanța de apel: 14.01.2022 – 09.02.2022;

Instanța de recurs: 26.04.2022 – 17.10.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 16 decembrie 2021, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Bucila Ghenrih a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsă cu închisoare pe un termen de 9 (nouă) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită lui Bucila Ghenrih, prin cumul de sentințe, s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei cu închisoare, stabilită prin încheierea judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 29 iulie 2020 care la moment constituia 18 zile închisoare (240 ore muncă neremunerată în folosul comunității x 4 zile închisoare (conform art. 67 alin. (3) Cod penal) = 60 zile închisoare - 42 zile închisoare executate = 18 zile), stabilindu-i-se o pedeapsă definitivă cu închisoare pe un termen de 9 (nouă) luni și 10 (zece) zile, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în sensul celor expuse, instanța de fond a reținut că, la data de 04.01.2021 pe la orele 20:00 min., Bucila Ghenrih, urmărind scopul

profanării prin orice mijloace a mormintelor, precum și a însușirii obiectelor de pe morminte, înțelegând și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, dorind, prevăzând și în mod conștient admitând survenirea consecințelor, acționând cu intenție directă, folosindu-se de faptul că nu este observat de nimeni, a pătruns pe teritoriul cimitirului vechi situat pe str. Eugeniu Doga din or. Otaci cu număr cadastral № xxxxxxxxxxxx, unde a profanat nouă morminte. Ulterior, s-a dus pe teritoriul cimitirului nou cu număr cadastral № 6203103.253, unde a profanat opt morminte.

De pe mormintele profanate a însușit obiecte confecționate din metal în cantitate totală de 770 kg., pe care le-a comercializat la prețul de 3 lei pentru un kilogram, în total a obținut profit în sumă de 2.310 lei.

Cimitirul vechi și cel nou se află la balanța primăriei or. Otaci, iar mormintele profanate urmează a fi restaurate de către ÎM "Gospodăria locativ-comunală Otaci", din bugetul primăriei, cheltuielile preventive constituind suma totală de 30.500 (treizeci mii cinci sute) lei. Astfel, părții vătămate, adică primăriei or. Otaci i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil.

3. Nefiind de acord cu sentința instanței de fond, inculpatul Bucila Ghenrih, în termen, a contestat-o cu apel, prin care a solicitat înlocuirea pedepsei cu închisoarea cu una mai blândă non privativă de libertate sub formă de ore muncă neremunerată sau amendă.

Ulterior, în ședința instanței de apel din 09.02.2022 de către inculpatul Bucila Ghenrih a fost depusă cerere, prin care a solicitat aplicarea în privința sa a legii cu privire la amnistie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022 a fost admis apelul inculpatului Bucila Ghenrih, casată parțial sentința Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 16 decembrie 2021, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În baza art. 2 alin. 1) și 3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021, "Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova", procesul penal în baza art. 222 alin. (1) Cod penal în privința lui Bucila Ghenrih a fost încetat cu liberarea acestuia de pedeapsa penală.

Bucila Ghenrih a fost eliberat imediat de sub arest din instituția penitenciară dacă nu se deține în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței instanței de fond.

4.1 Instanța de apel pentru a decide în sensul dat a reținut că prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 307- IX din 29.12.2021 a fost promulgată Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-a constatat, că art.1 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova expres stabilește, că prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate,

care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8.

S-a remarcat faptul, că cauza penală în privința lui Bucila Ghenrih învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin. (1) Cod penal a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod procedură penală, procedură care presupune ca condiție obligatorie recunoașterea vinovăției precum și a tuturor probelor acumulate și înaintate de acuzare.

Potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art. 2 alin. (3) al Legii menționate se indică, că încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Conform art. 389 alin. (4) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că, prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 16 decembrie 2021, Bucila Ghenrih a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin. (1) Cod penal, care la momentul comiterii faptei se pedepsea inclusiv cu închisoare de până la 2 ani. În situația stabilită pe caz privind comiterea de către Bucila Ghenrih a infracțiunii de profanare a mormintelor, potrivit învinuirii, la data de 04.01.2021, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a considerat că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu sunt.

Inculpatul Bucila Ghenrih nu cade sub interdicția reglementată la art. 6 din prezenta lege, și-a exprimat acordul privind aplicarea Legii privind amnistia, solicitând încetarea procesului penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în privința inculpatului Bucila Ghenrih învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin. (1) Cod penal, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

5.1 În motivarea recursului ordinar declarat, a invocat că instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatul Bucila Ghenrih cade sub incidența legii

nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, însă incorect a încetat procesul penal pe art. 222 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de pedeapsă penală.

Consideră că în rezultatul examinării apelului, instanța urma să admită apelul inculpatului, considerându-l vinovat pe Bucila Ghenrih în baza art. 222 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă, prin urmare, să adopte o decizie de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corecte au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanță de recurs.

Din conținutul recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, se constată temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci *când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Colegiul penal lărgit atestă, că criticele procurorului, în esență, se referă la deficiențele părții dispozitive a decizie pronunțate de instanța de apel, relevând că instanța vădit greșit a formulat soluția, fiind în fond de acord cu aplicarea, în prezența speță a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința inculpatului Bucila Ghenrih.

Verificând criticele expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, este incident cazul de casare invocat de procuror, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel, *a adoptat o decizie care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar dispozitivul hotărârii este expus neclar, erori de drept ce nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.*

Potrivit dispozitivului decizie Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, s-a dispus:

"Admite apelul inculpatului Bucila Ghenrih, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 16.12.2021, sentință care se casează parțial cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

În baza art. 2 alin. 1) și 3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021, "Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova", procesul penal în baza art. 222 alin. (1) Cod penal în privința lui Bucila Ghenrih se încetează cu liberarea acestuia de pedeapsa penală.

Bucila Ghenrih urmează a fi eliberat imediat de sub arest din instituția penitenciară dacă nu se deține în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest se mențin dispozițiile sentinței instanței de fond."

Colegiul penal lărgit menționează că la 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 243.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, când – „există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 243, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Acest fapt, rezultă din contrapunerea și interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, ce stipulează că: – „Dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: - „ (1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: „Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod”, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: – „Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”.

În ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Bucila Ghentrih xxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **18 noiembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion